

HỘI NGHỊ KHOA HỌC NĂM 2017

Nghiên cứu và ứng dụng công nghệ vi sinh trong sản xuất chế phẩm sinh học phục vụ sản xuất nông nghiệp sạch và ứng phó với biến đổi khí hậu

Thực hiện: Nguyễn Thế Quyết và Cộng sự
Bộ môn Công nghệ vi sinh

Hà nội, 09/03/2017

BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

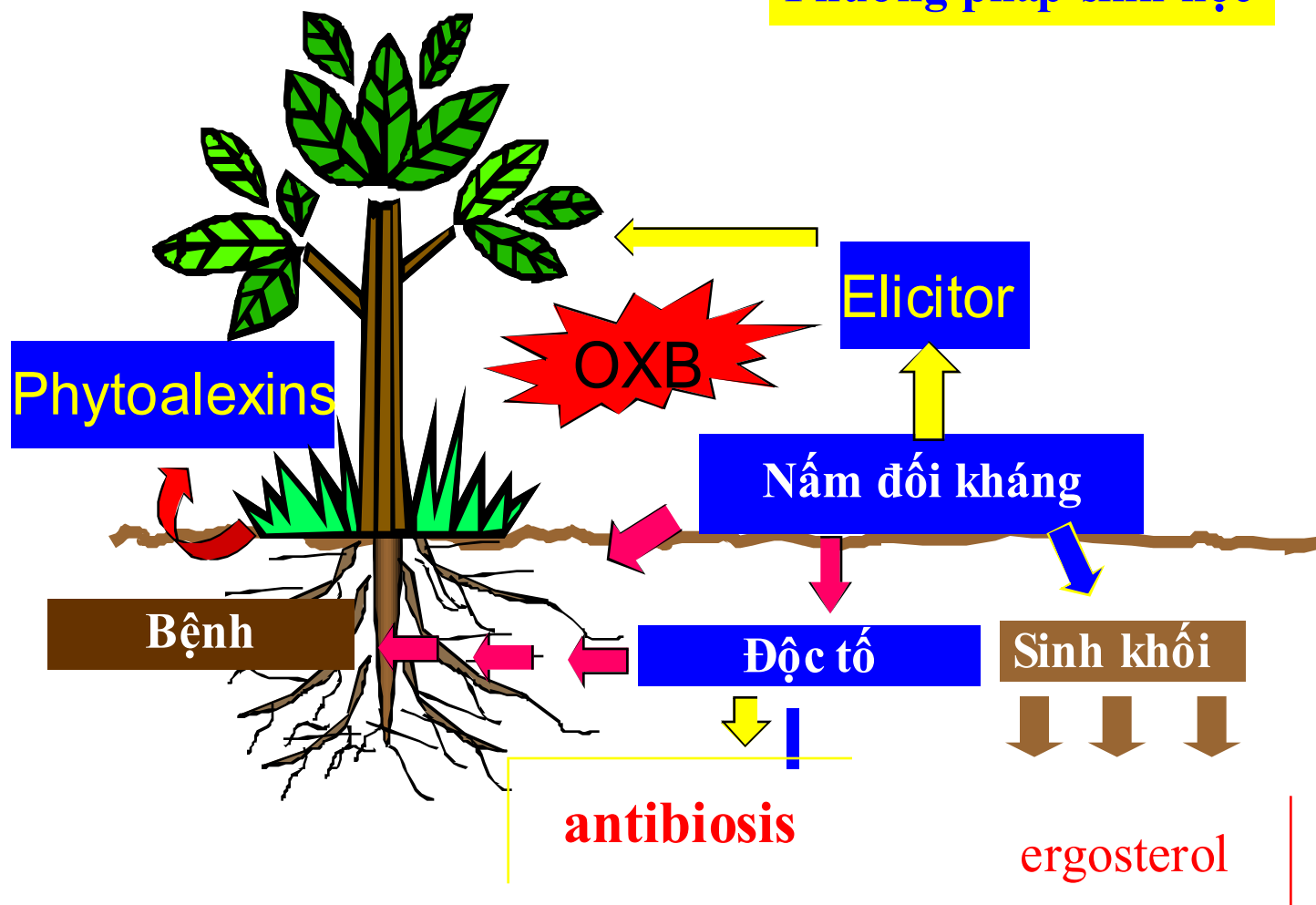
NỘI DUNG BÁO CÁO

- 1. Đặt vấn đề**
- 2. Vai trò của vi sinh vật**
- 3. Một số loại phân, chế phẩm vi sinh sử dụng phổ biến tại Việt Nam**
- 4. Định hướng nghiên cứu và quy trình công nghệ**
- 5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất**
- 6. Các nhiệm vụ được giao nghiên cứu ứng dụng giai đoạn 2016-2020**

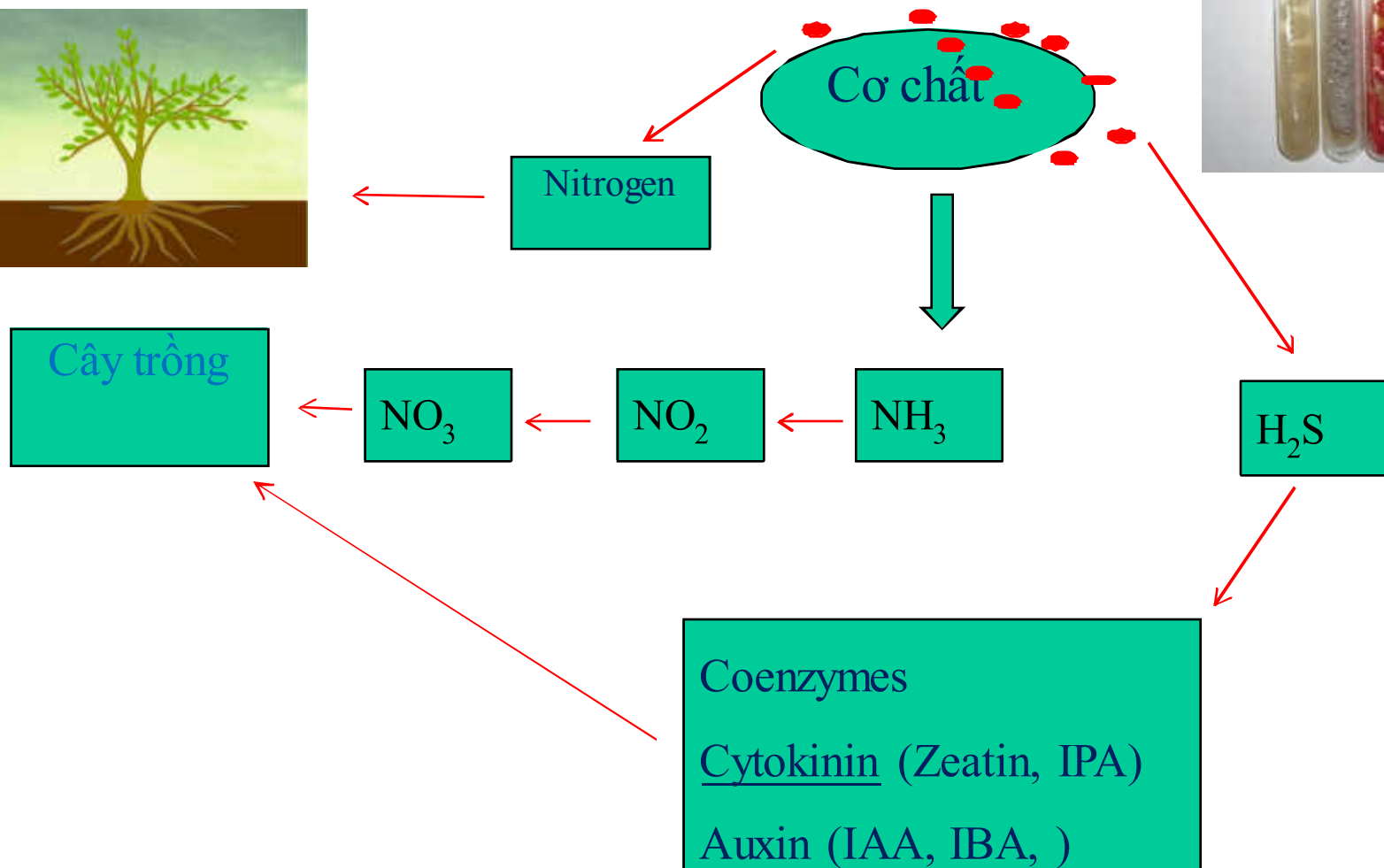
1. Đặt vấn đề

Phương pháp sinh học

1. Đặt vấn đề

2. Vai trò của vi sinh vật

Những vai trò quan trọng của vi sinh vật đối với nông nghiệp

- Cố định Nitơ đối với cây trồng
- Phân giải lân khó tan
- Phân giải cellulose
- Vi sinh vật đối kháng: Phòng trừ sâu bệnh hại, ...
- Xử lý phế phụ phẩm nông nghiệp
- Chế biến thức ăn chăn nuôi,
- Xử lý môi trường nuôi trồng thủy sản, môi trường

3. Một số loại phân, chế phẩm vi sinh sử dụng phổ biến tại Việt Nam

Tên sản phẩm	Vi sinh vật sử dụng	Đơn vị nghiên cứu và sản xuất
Trichoderma	<i>Trichoderma</i> sp	Nhiều viện trường và các công ty sản xuất phân bón chế phẩm sinh học
BIO-F	<i>Streptomyces</i> sp <i>Trichoderma</i> sp <i>Bacillus</i> sp..	Viện Sinh học nhiệt đới
Lipomycin-M	<i>Lipomyces</i> PT7.1	Viện Công nghệ Sinh học
VINEEM 1500 EC	hoạt chất Azadirachtin được chiết xuất từ nhân hạt Neem	Công ty thuốc sát trùng Miền Nam
Trừ sâu BT	<i>Bacciluss thuringiensis</i>	Viện khoa học nông nghiệp Việt Nam

3. Một số loại phân, chế phẩm vi sinh sử dụng phổ biến tại Việt Nam

Tên sản phẩm	Vi sinh vật sử dụng	Đơn vị nghiên cứu và sản xuất
Biobac và Biosar	Nhóm vi sinh	Đại học Cần Thơ
ChaeVDT Ketomium	<i>Chaetomium</i> spp	Viện Di truyền Nông nghiệp
...	...	...

4. Định hướng nghiên cứu và quy trình công nghệ

Định hướng nghiên cứu:

Nghiên cứu vi sinh vật có lợi phục vụ sản xuất các loại chế phẩm:

- Phòng trừ bệnh (trên cây trồng,)
- Phòng trừ Tuyến trùng,
- Phòng trừ Sâu hại, côn trùng gây hại
- Cung cấp dinh dưỡng
- Xử lý phế phụ phẩm nông nghiệp từ trồng trọt và chăn nuôi...

4. Định hướng nghiên cứu và quy trình công nghệ

Định hướng nghiên cứu:

Nghiên cứu chiết xuất và sản xuất các loại hoạt chất sinh học bằng **công nghệ nano** từ vi sinh vật có lợi và từ chiết xuất tự nhiên.

- ❖ Tăng cường sức đề kháng phòng bệnh cho cây trồng và vật nuôi
- ❖ Thuốc kháng sinh nguồn gốc sinh học
- ❖ Thuốc trừ cỏ sinh học

4. Định hướng nghiên cứu và quy trình công nghệ

Định hướng nghiên cứu:

Nghiên cứu vi sinh vật có lợi phục vụ nuôi trồng thủy sản công nghệ cao

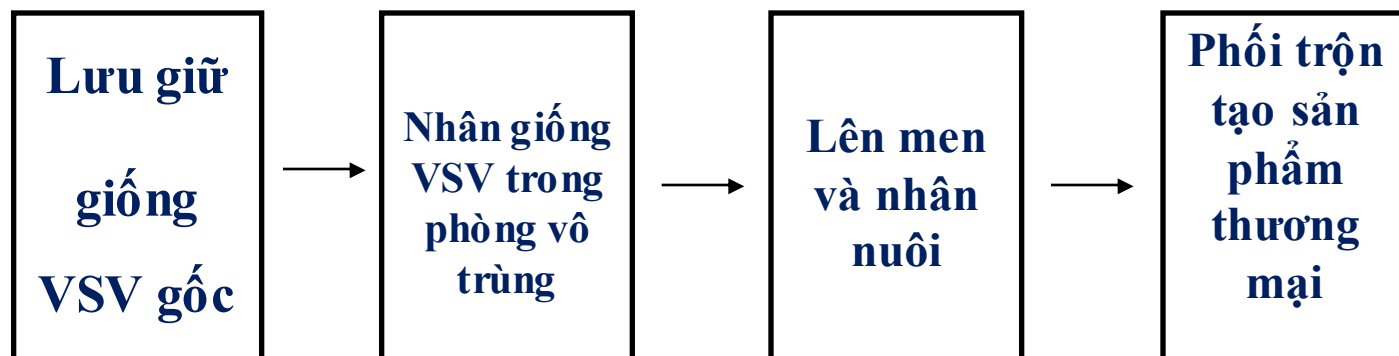
- ✓ Xử lý môi trường ao nuôi thủy sản: Xử lý đáy và xử lý nước...
- ✓ Chế phẩm hỗ trợ tiêu hóa và phòng trừ bệnh thủy sản
- ✓ Xử lý phế phụ phẩm sau chế biến thủy hải sản

4. Định hướng nghiên cứu và quy trình công nghệ

Quy trình công nghệ:

- Công nghệ lên men vi sinh, nhân sinh khối, thu tách bào tử
- Công nghệ tách chiết các hoạt chất kháng sinh,
- Công nghệ nano,
- Công nghệ đóng gói và bảo quản...

5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất

5.1. Định hướng sản phẩm nghiên cứu, đối tượng nghiên cứu, công nghệ và sản phẩm tạo ra

STT	Sản phẩm định hướng	Đối tượng nc	Công nghệ nc&sx	Sản phẩm
A	<i>Nghiên cứu vi sinh vật có lợi phục vụ sản xuất các loại chế phẩm:</i>			
1	Phòng trừ bệnh hại cây trồng	<i>Chaetomium spp,</i> <i>Trichoderma spp,</i> <i>Bacillus spp...</i>	Chế phẩm vi sinh, thuốc BVTV	Ketomium AT vaccino
2	Phòng trừ Tuyến trùng	<i>Paccilomyces sp</i> <i>Verticillium sp,</i> <i>Dactyrella sp.</i>	Chế phẩm vi sinh, thuốc BVTV	AT padave
3	Phòng trừ Sâu hại, côn trùng gây hại	<i>Metarhizium sp</i> (<i>nấm xanh</i>) <i>Beauveria sp</i> (<i>nấm trắng</i>)	Chế phẩm vi sinh và thuốc trừ sâu sinh học	AT mebe

5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất

5.1. Định hướng sản phẩm nghiên cứu, đối tượng nghiên cứu, công nghệ và sản phẩm tạo ra

STT	Sản phẩm định hướng	Đối tượng nc	Công nghệ nc&sx	Sản phẩm
A	<i>Nghiên cứu vi sinh vật có lợi phục vụ sản xuất các loại chế phẩm:</i>			
4	Cung cấp dinh dưỡng hữu cơ dễ hấp thụ	<i>Actinomycetes, Bacillus spp, Rhodopseudomonas spp, Saccharomyces sp</i>	Chế phẩm vi sinh và phân lỏng hữu cơ vi sinh	AT vi sinh, AT mega
5	Xử lý phế phẩm nông nghiệp từ trồng trọt và chăn nuôi	<i>Aspergillus spp, Emericella sp, Pseudoeurotium sp, Mucor sp, Penicillium sp, Trichoderma spp, Humicola sp, Achaetomium, Monascus</i>	Chế phẩm vi sinh	AT biodecopsoer, AT trichoderma

5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất

5.1. Định hướng sản phẩm nghiên cứu, đối tượng nghiên cứu, công nghệ và sản phẩm tạo ra

STT	Sản phẩm định hướng	Đối tượng nc	Công nghệ nc&sx	Sản phẩm
<i>B</i>	<i>Nghiên cứu chiết xuất và sản xuất các loại hoạt chất sinh học bằng công nghệ nano</i>			
6	Tăng cường sức đề kháng phòng trừ bệnh	Hoạt chất Chaetoglobosin-C, Chaetomanone, Trichotoxin A50, Chitosan	Chế phẩm sinh học	AT nano chitosan... AT nano elicitor
7	Thuốc kháng sinh nguồn gốc sinh học	Hoạt chất chiết xuất từ nấm và vi khuẩn..	Thuốc	***
8	Thuốc trừ cỏ sinh học	Dịch chiết thực vật và vi sinh vật có lợi	Chế phẩm và thuốc	***

5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất

5.1. Định hướng sản phẩm nghiên cứu, đối tượng nghiên cứu, công nghệ và sản phẩm tạo ra

STT	Sản phẩm định hướng	Đối tượng nc	Công nghệ nc&sx	Sản phẩm
C	<i>Nghiên cứu vi sinh vật có lợi phục vụ nuôi trồng thủy sản công nghệ cao</i>			
9	Xử lý môi trường ao nuôi thủy sản: Xử lý đáy và xử lý nước...	<i>Actinomycetes,</i> <i>Bacillus sp,</i> <i>Rhodopseudomonas</i> <i>Saccharomyces sp</i>	Chế phẩm vi sinh	AT active AT aqua
10	Chế phẩm hỗ trợ tiêu hóa và phòng trừ bệnh thủy sản	<i>Lactobacillus sp</i> <i>Enterococcus sp</i> <i>Pediococcus sp</i>	Chế phẩm vi sinh và thuốc	***
11	Xử lý phế phụ phẩm sau chế biến thủy hải sản	<i>Aspergillus spp,</i> <i>Emericella sp,</i> <i>Pseudoeurotium sp,</i> <i>Mucor sp,</i> <i>Penicillium sp,</i> <i>Humicola sp,</i> <i>Achaetomium,</i> <i>Monascus</i>	Chế phẩm vi sinh	***

5. Kết quả nghiên cứu và sản xuất

5.2. Kết quả nghiên cứu đã và đang triển khai

STT	Nội dung kết quả nghiên cứu	Sản phẩm KH
1	Kết quả nghiên cứu ứng dụng các chủng vi sinh vật xử lý phế phụ phẩm sau trồng nấm	Bài báo (đính kèm)
2	Kết quả nghiên cứu các chủng vi sinh xử lý rơm rạ trực tiếp trên đồng ruộng	(Báo cáo – kết quả đề tài nghiên cứu cấp tỉnh tại Phú Thọ) - Đính kèm
3	Kết quả nghiên cứu nấm đối kháng trong phòng trừ một số bệnh hại cây trồng chính	Bài báo – Đính kèm Và nhiều kết quả chưa xử lý xong số liệu
4	Kết quả nghiên cứu nấm đối kháng trong phòng trừ côn trùng gây hại	Chưa hoàn thiện xử lý số liệu
5	Kết quả nghiên cứu nấm đối kháng trong phòng trừ tuyến trùng gây hại rễ	Chưa hoàn thiện xử lý số liệu
6	Kết quả nghiên cứu ứng vi sinh vật có lợi trong nuôi trồng thủy sản	Chưa hoàn thiện xử lý số liệu
7	Kết quả nghiên cứu vi sinh có lợi xử lý đất nhiễm mặn	Báo cáo – Đính kèm

5.3. Kết quả sản xuất và ứng dụng các loại phân bón và chế phẩm sinh học giai đoạn 2011-2016 tại một số địa phương

Bảng 3: Diện tích ứng dụng chế phẩm sinh học Ketomium, chế phẩm AT hạn chế tuyến trùng phôi phân lỏng vi sinh tại một số địa phương trong thời gian 2011 đến 2016

Cây trồng và Địa điểm áp dụng	Hồ tiêu	Cà phê	Cao su	Cây chè	Cam, Bưởi, sầu riêng	Rau màu	Cây hoa
Khu vực Phía nam: Đắk Lắk, Gia lai, Đắk Nông, Lâm Đồng, Bình Phước, Vũng Tàu, Đồng Nai, Tiền Giang, Bến tre)	10.000	4000	500	2000	3000	500	
Khu vực phía Bắc: Hưng Yên, Hòa Bình, Bắc Giang, Nghệ An, Phú Thọ, Tuyên Quang, Yên Bái và Hà Giang...				600	4.000	1.000	200

5.3. Kết quả sản xuất và ứng dụng các loại phân bón và chế phẩm sinh học giai đoạn 2011-2016 tại một số địa phương

Bảng 4: Diện tích ứng dụng chế phẩm sinh học xử lý nhanh rơm rạ phun trực tiếp trên đồng ruộng

Năm	2012	2013	2014	2015	2016
Địa phương	ha	ha	ha	ha	Ha
Vĩnh phúc	100	600	600	600	600
Thái Bình	50	300	500	600	200
Nam Định	30	50	300	500	200
Phú Thọ	0	50	100	300	500
Hà Giang	0	25	100	300	300
...	..	...	...	...	

6. Các nhiệm vụ được giao khai nghiên cứu ứng dụng giai đoạn 2016-2020

STT	Nội dung nghiên cứu	Chương trình	Thời gian	Tiến độ
	Chủ trì thực hiện			
1	"Nghiên cứu tạo chế phẩm sinh học phòng trừ bệnh đốm nâu trên cây thanh long",	CNSH NN – Độc lập cấp quốc gia	2016-2019	Đang thực hiện
2	Nghiên cứu sản xuất và ứng dụng chế phẩm vi sinh vật phục hồi sản xuất cây ăn quả trên đất bị nhiễm mặn tại tỉnh Bến Tre.	CNSH NN – Độc lập cấp quốc gia	2017-2020	Chờ thẩm định tài chính
3	Nghiên cứu ứng dụng công nghệ sinh học sản xuất chế phẩm sinh học và dịch chiết thực vật phòng trừ ruồi đục trái trên cây Chôm Chôm tại tỉnh Bến Tre	Đề tài cấp tỉnh Bến tre	2017-2020	Chờ thẩm định thuyết minh

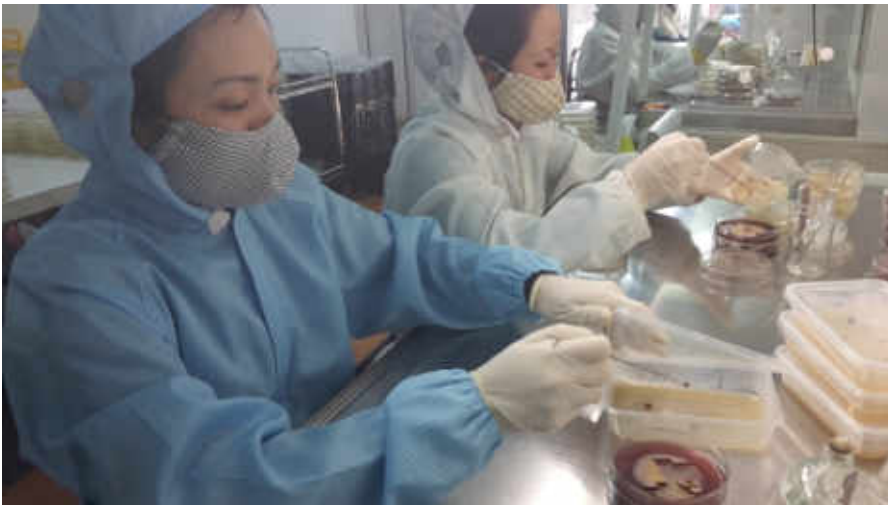

6. Các nhiệm vụ được giao khai nghiên cứu ứng dụng giai đoạn 2016-2020

STT	Nội dung nghiên cứu	Chương trình	Thời gian	Tiến độ
Định hướng những năm tiếp theo				
4	Nghiên cứu tạo chế phẩm sinh học phòng trừ bệnh thối đen thân và thán thư trên cây thuốc lá.	Bộ công thương		
5	Nghiên cứu chế tạo chế phẩm sinh học phòng trừ bệnh hại trên sấu riêng giúp sản xuất sạch và an toàn			
6	Nghiên cứu sản xuất bộ chế phẩm vi sinh xử lý môi trường ao nuôi thủy sản và phòng trừ bệnh hại tôm cá			
Phối hợp với các đơn vị				
7	Nghiên cứu công nghệ sản xuất chế phẩm sinh học tổng hợp kiểm soát nấm và tuyến trùng hại cà phê và hồ tiêu	CNSH NN	2018-2020	Phối hợp với waas

Một số hình ảnh nghiên cứu và triển khai thực nghiệm

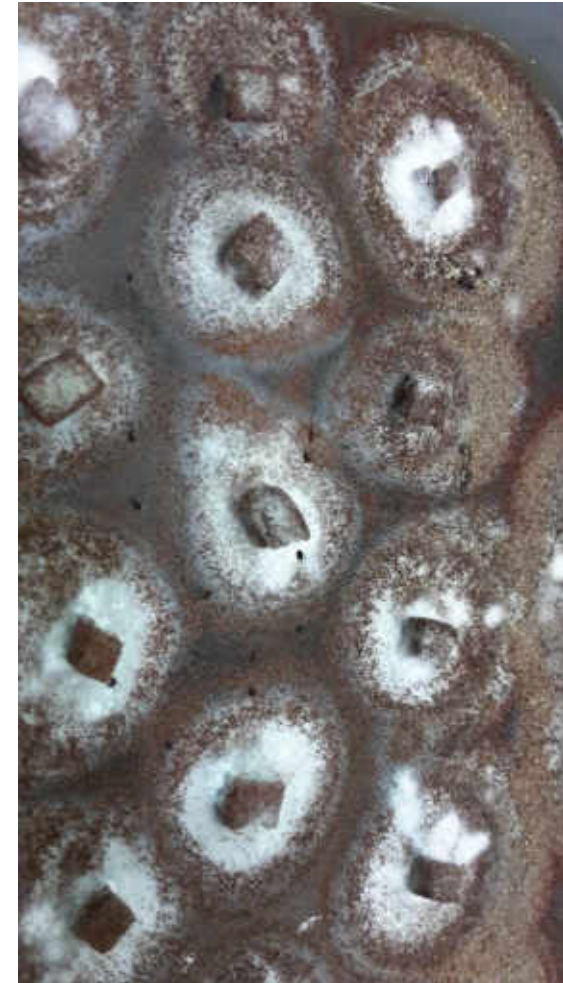

Microbial Biotechnological Research

Một số hình ảnh nghiên cứu và triển khai thực nghiệm

Microbial Biotechnological Research

Thuốc trừ bệnh sinh học

Pythium

Fusarium

Phytophthora

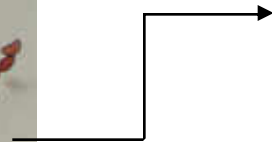
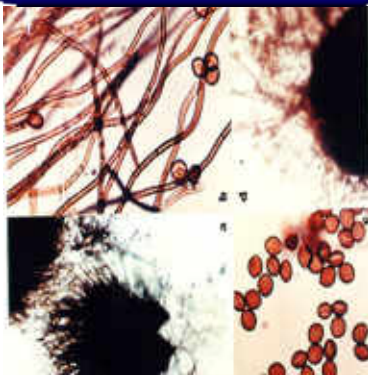

Nano elicitor – Tăng tính kháng

Chaetomium cupreum 10 strains

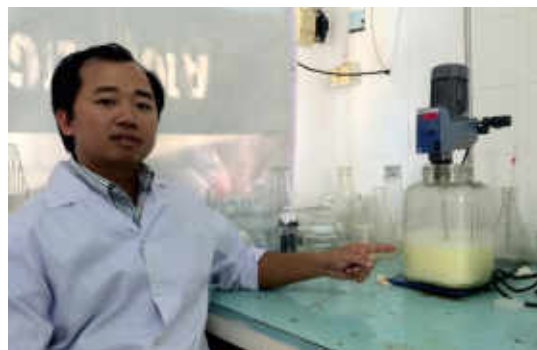
Chaetomium globosum 12 strains

Công nghệ nano chitosan và nano elicitor tăng tính kháng cho cây trồng

Rhodospseudomonas spp and ...

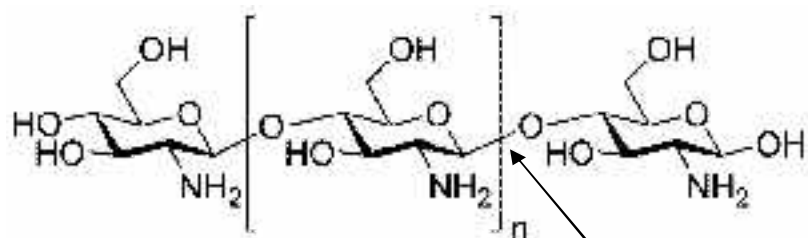

Chitosan TPP/Nanoparticles

Nano chitosan – Tăng tính kháng

Cắt

Chế phẩm xử lý mặn

Thành phần:

Rhodopseudomonas sp.,
Bacillus subtilis and
Actinomycetes...

Liều sử dụng: 5-10lit/1ha

.

MỘT SỐ HÌNH ẢNH NGHIÊN CỨU NGOÀI THỰC ĐỊA

Hiệu quả trên cây Sầu riêng

Tại Chợ Lách, Bến Tre, 10-24-04/2016

Cây chỉ thị

Tại Chợ Lách, Bến Tre, 10-24-04/2016

Hiệu quả trên cây Sầu riêng

Tại Cai Lậy, tỉnh Tiền Giang, T04-T05/2016

Hiệu quả trên cây Sầu riêng

Tại Cai lậy, tỉnh Tiền Giang, T04-T05/2016

Tại Cai Lậy, tỉnh Tiền Giang, T04-T05/2016

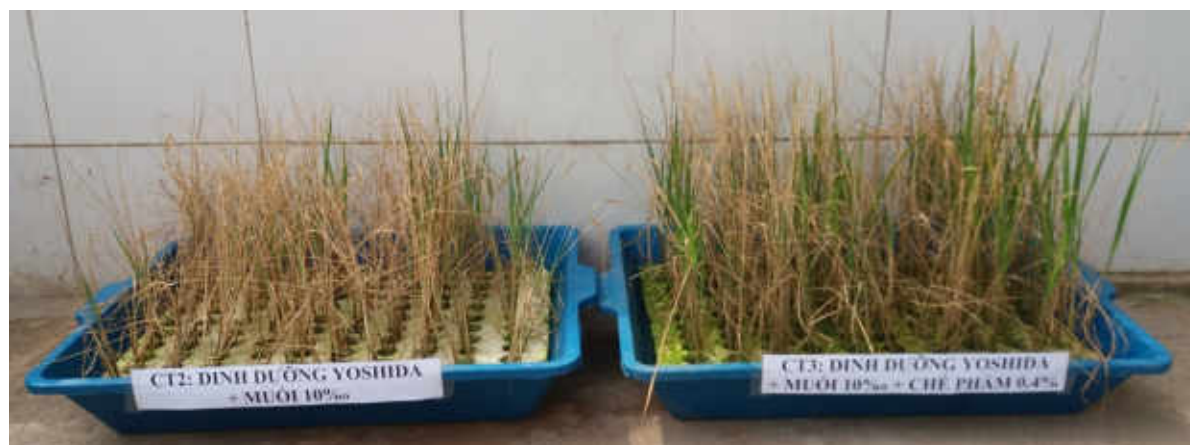
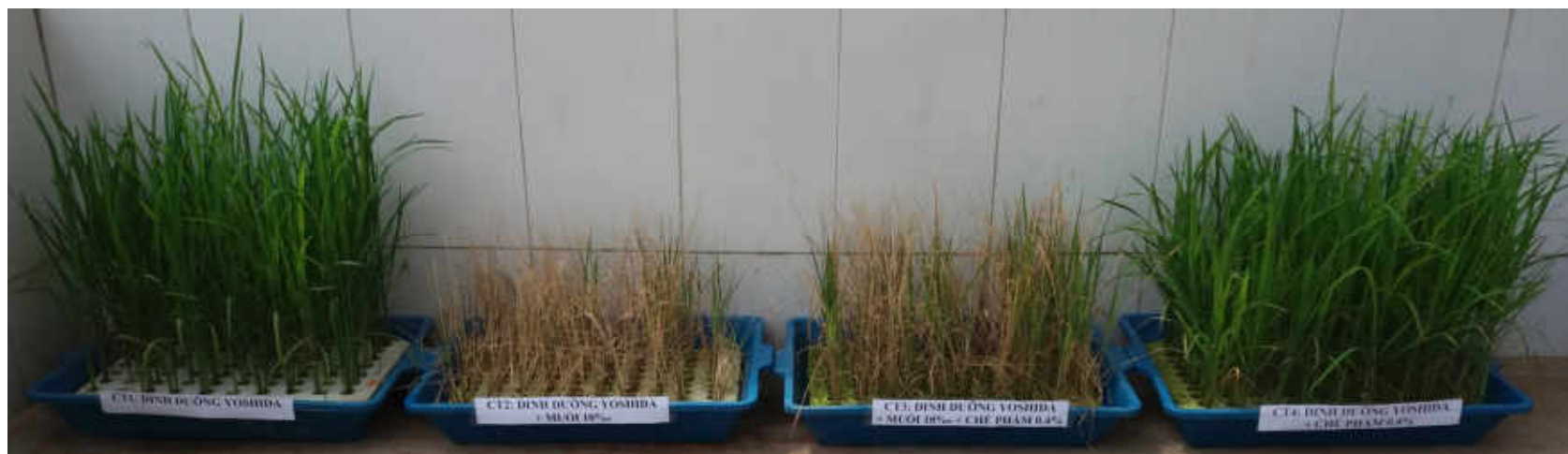
Hiệu quả trên cây Bưởi Da Xanh

Tại tp Bến Tre, tỉnh Bến Tre, 10.4-22.05/2016

Các công thức thí nghiệm sau thử mặn 10% sau 5 ngày

Hình ảnh bộ rễ cây ở các công thức sau thử mặn 10‰

Hình ảnh chiều cao cây và chiều dài rễ công thức sau thử mặn 10‰

Hiệu quả trên cây lúa
Tại Long Mỹ, tỉnh HG,
Giống lúa: IR 4625
sau 6 ngày (16/5/2016)

Hiệu quả trên cây lúa
Tại Long Mỹ, tỉnh HG, Giống lúa: 5451
sau 6 ngày (16/5/2016)

Hiệu quả trên cây lúa

Tại Long Định, Châu Thành, Tiền Giang
Giống lúa: 504, xạ ngày 10.3.2016 - 22.5.2016
Sử dụng chế phẩm sau 13 xạ - nhiễm mặn

THANK YOU 😊

FOR YOUR ATTENTION

Thank you for your attention

